

Criterion – 7

Institutional Values and Best Practices

Key Indicator- 7.2 Best Practices

QIM – 7.2.1 *Describe two best practices successfully implemented by the institution as per NAAC format provided in the manual*

Mahatma Gandhi Vidyamandir's
MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science & Commerce MahilaMahavidyalaya,
Malegaon Camp
Best Practice No. 1

Title of the Practice: Awareness of Music through MahilaratnaPushpataiHiray State Level Inter-Collegiate Singing Competition

The Objectives:

- 1) To present and promote Indian classical music, Semi-Classical music as well as other musical forms.
- 2) To bring out the hidden talent among girl students from rural areas
- 3) The noble aim is to bring about unity through diversity
- 4) To develop an artistic attitude amongst the contestants
- 5) To provide platform to perform music in all its forms

The Context:-

The city of Malegaon lies on the convergence of Mousam and Girna rivers. It is densely populated with 80% Muslim population, mostly power loom workers and weavers. The influx of students is from the rural villages around Malegaon and also from the city of Malegaon.

Today education aims at the holistic development of the students and music can work wonders to bring peace in today's stressful life. It allows one to escape from the pressure of everyday life and still remain connected through various life experiences.

The sole aim of introducing music for girl students at our college was to give an opportunity to the hidden talent among the girl students in and around Malegaon. Being a women's college parents are confident that their ward is in safe hands. The response received for the undergraduate course gave an impetus to start PG course in classical Music.

The Practice:

The college has been organizing MahilaratnaPushpataiHiray state level Inter-collegiate singing competition since the year 2019-20. The college has:

1. Made it easy for students with or without formal music background to participate in this music competition. The competition has been categorized into six different singing genres such as North Indian music, Semi Classical music, Indian Light Music, Western Light Music, Indian group song and Western group song.
2. Given sufficient time to the students to perform to their satisfaction.
3. Accompanists and instruments, arranged by the music department.
4. A suitable auditorium and sound system, arranged by the department.
5. The competition is judged by experts in the field of music and singing.
6. The winners are felicitated with attractive prizes in the form of cash and certificate.

Evidence of success:

1. The students who participated in the competition experienced a boost to their morale.
2. Students from rural areas of Malegaon and other rural areas of Maharashtra received prizes in various categories.
3. Students got motivated and inspired by the performance.
4. The competition created a feeling of oneness through music.
5. The participants from various parts of Maharashtra interacted with each other and a bond over music was created.

Participation of students from the remotest parts of Maharashtra and metros like Mumbai and Pune speaks for its success.

Problems encountered:

1. Some of the participating students found it difficult to take formal education in the field of music as a subject as resources are not available in their college .
2. Lack of formal education in music despite of natural flair for music led to students competing on the basis of superficial knowledge.

Resources required:

1. We need sound system of our own.

Resources provided by the college:-

1. Our management and S P Pune University provided us with a financial aid of Rs.3.50 lakhs.
2. The instruments and accompanists were also provided by the Management.
3. The Management also helped us in finalizing the Guests and the Judges.

Notes:

1. Singing competition can help students understand music as an art in its true sense.
2. Music has the power to touch our souls and transform human beings into better individuals.
3. Music has a social significance as different genres of Music create an impact at different levels on the human mind and the soul.

Music works as a therapy and helps people empathize with their surroundings.

Mahatma Gandhi Vidyamandir's
MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science & Commerce
MahilaMahavidyalaya, Malegaon Camp,
Dist.Nashik – 423105 (Maharashtra)

Department of Music of

Mahatma Gandhi Vidyamandir's
MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science & Commerce
MahilaMahavidyalaya, Malegaon Camp, Dist.Nashik– 423105

Organized

MahilaratnaPushpataiHiray
State Level Inter - Collegiate Singing Competition

On 17th January 2024

REPORT

Academic Year :2023 – 24

(Year – 5th)

Report

The department of music of Mahatma Gandhi Vidyamandir's ,MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science and Commerce Mahila Mahavidyalaya, Malegaon Camp, Dist. Nashik - 423105 (Maharashtra) organized "MahilaratnaPushpataiHiray State Level Inter-Collegiate Singing Competition, on 17th of January, 2024, at S.Y.B.A. Hall, Maharaja Sayajirao Gaikwad College, Malegaon Camp.

The competition, inaugurated at 10 a.m. by Mahatma Gandhi Vidyamandir's Trustee Principal Dr. Dinesh Shirude, continued until 5:15 p.m. In total, 160 collegiate participants from various parts of Maharashtra, including Mumbai, Nashik, Malegaon, Pune, Sangli, Karad, Ahmednagar, Chhatrapati Sambhaji Nagar, Jalgaon, Bhusawal, Shahada, and Amravati, competed in individual and group singing across six categories as follows

- 1) North Hindustani Classical Music Singing
- 2) Semi-Classical Music Singing
- 3) Indian Light Music Singing
- 4) Western Light Music Singing
- 5) Indian Group Song Singing
- 6) Western Group Song Singing

Dr. Rajani Patil in-charge Principal of the college presented the introduction of the competition.

The prize distribution ceremony, graced by the esteemed presence of renowned classical singer Vidushi Manjusha Patil as chief guest. The ceremony began with tributes to Padma Vibhushan Prabha Atre and Padma Bhushan Ustad Rashid Khan.

Acting Principal Dr. Rajani Patil, in her introductory speech, highlighted the valuable work of the Mahatma Gandhi Vidyamandir and the Adivasi Seva Samiti as well as the college's progress.

Chief guest Vidushi Manjusha Patil expressed her thoughts, stating that , Indian classical music is the foundation for all other music genres. She emphasized the importance of formal music education for today's students to truly grasp classical music. She mentioned that dedication, practice, reflection, and contemplation are irreplaceable and that one must immerse themselves in the presentation from a reflective standpoint to achieve a divine connection. She highlighted that for a practitioner to bring the emotional world of music to life, they must identify closely with the music's emotion. Her rendition of the theatrical song "He Suranno Chandra Vha" captivated the audience with its soothing melody.

Dr. Sampada Prashant Hiray, the concept creator, guide, and chairperson of this competition, conceptualized under the inspiration of Dr. Apoorva Hiray, coordinator of the Mahatma Gandhi Vidyamandir institution and senate member of Savitribai Phule Pune University, Pune. She shared her thoughts through presidential speech that, Dr.PrashantdadaHiray initiated music education in MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science, and Commerce Mahila Mahavidyalaya, MalegaonCamp, Dist. Nashik. at both undergraduate and postgraduate levels affiliated with Savitribai Phule Pune University, Pune, focusing on preserving and promoting music in the rural-

dominated area of malegaon. She expressed that, this competition, is now well-known throughout Maharashtra. The competition aims to provide a platform for emerging collegiate singers and produce brilliant artists for the country. She also wished the participants to combine their musical talents with determination and hard work to achieve noble goals.

The following singing category wise winners were awarded certificates, mementos, and cash prizes by dignitaries in six categories of the competition:

1) North Indian Classical Singing:

- A) First Prize - Janhavi Anant Gadre, Deccan College, Pune;
- B) Second Prize - Rishi Trivedi, Government Arts, Science College, Chhatrapati Sambhaji Nagar;
- C) Third Prize - Mayuri Sunil Harimkar, Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon

2) Semi-Classical Singing:

- A) First Prize - Pragati Kishor Tambat, P.O. Nahata College, Bhusawal;
- B) Second Prize - Shraddha Anant Gadre, Deccan College, Pune;
- C) Third Prize - Atharva Mundale, Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon

3) Indian Light Music Singing:

- A) First Prize - Ritesh Kailas Bhoi, Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon;
- B) Second Prize - Vaishnavi Pravin Dandage, Devgiri College, Chhatrapati Sambhaji Nagar;
- C) Third Prize - Bageshri Ganesh Kshirsagar, Arts, Science, and Commerce College, Ozar

4) Western Light Music Singing:

- A) First Prize - Antara Santosh Deshmukh, Devgiri Institute of Engineering and Management Studies, Chhatrapati Sambhaji Nagar;
- B) Second Prize - Sara Mathew, Arts, Science, and Commerce College, Manmad;
- C) Third Prize - Vivek Vijay Chavan, P.O. Nahata College, Bhusawal

5) Indian Group Song Singing:

- A) First Prize - Rajarambapu Institute of Technology, Sakharale, Tal. Walwa, Dist. Sangli;
- B) Second Prize - Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon;
- C) Third Prize - Government Arts, Science College, Chhatrapati Sambhaji Nagar

6) Western Group Song Singing:

- A) First Prize - Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon;
- B) Second Prize - PSGVPMS, Shahada;
- C) Third Prize - Rajarambapu Institute of Technology, Sakharale, Tal. Walwa, Dist. Sangli.

* The revolving rotating trophy for the best team was won by the participants from Mulji Jetha (Autonomous) College, Jalgaon.

Musical accompaniment was provided by Shankar Mahajan, Vijay Bhalerao, and Vijay Khisti. During the event, students from the college's music department performed ishtavan and a welcome song. Acting Principal Dr. Rajani Patil, in her introductory speech, highlighted the valuable work of the Mahatma Gandhi Vidyamandir and the Adivasi Seva Samiti as well as the college's progress. Prof. Shubhada Joshi introduced the chief guests, and Dr. Meenakshi Patil introduced the chairperson.

Competitor Atharva Mundale and judges Dr. Ashish Ranade and Dnyaneshwar Kasar also shared their thoughts.

The event was anchored by Dr. Meenakshi Patil. Announcements of awards and expressions of gratitude were made by the Head of the Department of Music Prof. Ashok S. Jadhav.

The program concluded with a rendition of Pasayadan by Prof. Asmita Sevekari. The event was attended by Mahatma Gandhi Vidyamandir's Trustee Principal Dr. Dinesh Shirude, Director Principal Dr. Subhash Nikam, Principal of M.S.G. College Dr. C.G. Dighavkar, Dr. Deepti Bhutada, Vice Principal Dr. Deepanjali Borse, Educational Supervisor Dr. Tejaswini Sontakke, faculty members, administrative staff, non-teaching staff, students, music enthusiasts from the city, and journalists.

Prof. Ashok S. Jadhav
Head, Department of Music

Brochure of the Competition

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय

मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक ४२३१०५ (महाराष्ट्र)

संगीत विभाग आयोजित

कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे

लोकनेते के. वंकटराव हिरे

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे

राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धा

बुधवार, दि. १७ जानेवारी २०२४

वेळ - सकाळी ९ वाजता

पारितोषिक वितरण सभारंभ - सायंकाळी ५ वाजता

वर्ष
५
वे

स्थळ - एस.वाय.बी.ए. हॉल,
म.स.गा. महाविद्यालय, मालेगाव कॅम्प

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे - एक कृतज्ञ दृष्टिक्षेप

शिक्षणमहर्षी कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे यांनी १९५२ साली स्थापन केलेल्या व लोकनेते व्यंकटराव हिरे यांच्या कार्यकाळात अधिकवेगाने विस्तार पावलेल्या महात्मा गांधी विद्यामंदिर शिक्षण संस्थेचा लौकिक आज केवळ महाराष्ट्रातच नव्हे तर देशभर आहे. शिक्षणमहर्षी कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे व लोकनेते व्यंकटराव हिरे यांचाच वारसा पुढे चालवणाऱ्या माझ्या मातोश्री, महिलारत्न पुष्पाताई हिरे यांचे राजकीय व सामाजिक कारकीर्दीतील योगदान हे सदैव सर्व समावेशक व लोककल्याणकारी असे राहिलेले आहे. महिलांच्या सर्वंकष विकासासाठी तर त्या आजही आग्रही आहेत. तत्कालीन महाराष्ट्र सरकारमध्ये आरोग्यमंत्री असतांना त्यांचा कार्यकाळ हा वैशिष्ट्यमान म्हणून गौरविला जातो. आजही त्या शैक्षणिक, सामाजिक व राजकीय उपक्रमांमध्ये हिरिरीने सहभाग घेऊन संबंधितांना मार्गदर्शन करीत असतात. त्यांच्या सामाजिक व शैक्षणिक कार्याने लखलखीत झालेल्या त्यांच्या नावाच्या प्रेरणादाई प्रकाशात पिढ्यान्पिढ्या उजळून निघाव्यात, या उदात्त हेतूने नाशिक जिल्ह्यातील, मालेगाव तालुका परिसरातील, तळगाळातील व सर्वसामान्य कुटुंबातील महिला विद्यार्थिनींना मोठ्या संख्येने व सहज शिक्षण घेता यावे म्हणून महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेने १९९० साली माझ्या मातोश्री श्रीमती पुष्पाताई हिरे यांच्या नावाने कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालयाची मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक (महाराष्ट्र) येथे स्थापना केली.

सावित्रीबाई फुले, पुणे विद्यापीठ, पुणेची संलग्न असलेल्या या महाविद्यालयातील कला, विज्ञान व वाणिज्य या तीन विद्याशाखांतील विविध विषयांबरोबरच सर्वसामान्य कुटुंबातील महिला विद्यार्थिनींना संगीत विषयाची कोणतीही पार्श्वभूमी नसताना देखील संगीत विषयाचे शास्त्रोक्त शिक्षण घेता यावे यासाठी संस्थेने, या महाविद्यालयामध्ये १९९४-९५ सालापासून संगीत हा विषय सामान्य व विशेष असा पदवी स्तरावर शिकण्यास उपलब्ध करून दिलेला आहे. संस्थेने या महाविद्यालयात संगीत शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थिनींसाठी स्वतंत्र इमारत उपलब्ध करून दिलेली असून प्रशिक्षित, पूर्णवेळ व पुरेश्या शिक्षक वर्गाबरोबरच अत्यावश्यक वाद्य तसेच संगीत विषयक स्वतंत्र ग्रंथालय आणि भारतीय शास्त्रीय, उपशास्त्रीय, सुगम व लोकसंगीताबरोबरच पाश्चात्य संगीताच्यादेखील दुर्मिळ व नवीन अश्या विपुल कॅसेट्स व सिडीजचे सुसज्य दालन, श्रवण तसेच अभ्यासासाठी उपलब्ध करून दिलेले आहे.

पुढील काळात महिलांच्या सांगीतिक शिक्षणाची विशेष बाब म्हणून तत्कालीन महाराष्ट्र शासनाने या महाविद्यालयातील संगीत विषयाला १०० % अनुदान मंजूर करून देऊन संगीत विषयाच्या वाढ तसेच प्रचार व प्रसारासाठी मोठे खर्च पाडल उचललेले आहे. २००९-१० सालापासून संस्थेने या महाविद्यालयामध्ये संगीत हा विषय पदव्युत्तर स्तरावरदेखील सुरू करून मालेगाव तालुक्यातील महिला, विद्यार्थिनींच्या परिपूर्ण संगीत शिक्षणाची मोठी सोय निर्माण केली आहे. मालेगाव तालुक्यातील महिला विद्यार्थिनींबरोबरच नाशिक जिल्ह्यातील तसेच इतर ठिकाणांच्या देखील महिला विद्यार्थिनी या महाविद्यालयात प्रवेश घेऊन संगीत शिक्षणाचा लाभ घेत असून, आतापर्यंत हजारो विद्यार्थिनींनी या महाविद्यालयाद्वारे संगीतातील पदवी तसेच पदव्युत्तर पदवी यशस्वीपणे प्राप्त करून व विविध ठिकाणी संगीत शिक्षक बनून संगीताचा प्रचार व प्रसार करण्यासाठी झटत असून महाविद्यालयाचे नाव उज्वल करीत आहेत.

या महाविद्यालयाच्या संगीत विभागाद्वारे आयोजित विविध सांगीतिक कार्यक्रमांमध्ये आजपर्यंत अनेक दिग्गज कलावंतांनी भेटी देऊन कार्यशाळांच्या माध्यमातून विद्यार्थिनींना मार्गदर्शन केलेले असून गायन व वादनाच्या मैफिली सादर केलेल्या आहेत. यामध्ये विशेषत्वाने उल्लेख करावा असे पं. यशवंत देव, पं. नाथरावजी नेरळकर, पं. सत्यशील देशपांडे तसेच महागायक अभिजीत कोसंबी, उर्मिला धनगर, अनिकेत सराफ, सलील कुलकर्णी - संदीप खरे, मिलिंद इंगळे, आनंदी जोशी, पं. संजीव अम्वंकर, आनंद अत्रे, पं. शौनक अभिषेकी, पं. आनंद भाटे इ. मान्यवरांची श्रेय नामावली आहे.

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या कोषाध्यक्षा, माझ्या सहचारिणी डॉ. सी. स्मिता हिरे यांचे सातत्यपूर्ण प्रोत्साहन व मार्गदर्शन तसेच महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेचे समन्वयक, माझे थोरले चिरंजीव डॉ. अपूर्व हिरे यांच्या भक्कम साथीने, महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या सांस्कृतिक कार्य विभागाच्या समन्वयक व महाविद्यालय विकास समितीच्या अध्यक्ष तसेच संगीत विषयातील पदव्युत्तर पदवी धारक आणि चित्रपट क्षेत्रात पार्श्वगायिका म्हणून स्वतःचा ठसा उमटवून, भक्तिसंगीतातील मधुश्रवा व मधुरंग सारख्या ध्वनिकेतीच्या माध्यमातून गायिका म्हणून महाराष्ट्रभर सुपरिचित असलेली माझी मुलगी संपदा हिरे, त्याचबरोबर महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या वित्त व मालमत्ता संबंधीन विभागाचे समन्वयक माझे धाकले चिरंजीव डॉ. अद्वयजाबा हिरे असे आम्ही सर्व कुटुंबिय संस्थेच्या सर्व महाविद्यालयांच्या शैक्षणिक विकासाबरोबरच संगीत विषयाच्या उन्नती तसेच प्रचार व प्रसारासाठीदेखील अत्यंत परिश्रम घेत आहेत. माझ्या सहचारिणी डॉ. सी. स्मिता हिरे यांच्या काटेकोर व दक्ष नियोजनात आम्ही कुटुंबियांनी उभारलेल्या तसेच माझ्यासह माझी मुले डॉ. अपूर्व हिरे, संपदा हिरे, डॉ. अद्वयजाबा हिरे यांच्या गायकीने नटलेल्या म्युझिक मेनिषा ह्या ऑर्केस्ट्राच्या माध्यमातून, अनेक कार्यक्रमांद्वारे जमलेली पासष्ट लाख रुपयांची देणगी, आम्ही विविध शैक्षणिक संस्थांना देऊन, शिक्षणाच्या पवित्र कार्याला संजीवनी देण्याची हिरे घराण्याची दातृत्वाची परंपरा वृद्धित केली आहे.

संगीत विषयाची तशीही आम्हा कुटुंबियांना अत्यंत आवड असल्याने माझ्या मातोश्री महिलारत्न पुष्पाताई हिरे यांच्या १७ जानेवारी रोजी असणाऱ्या वाढदिवसाचे औचित्य साधून त्यांच्या बहुमोल कार्याप्रति कृतज्ञता व्यक्त करण्यासाठी व त्यांचा वाढदिवस अनोख्या पद्धतीने साजरा करण्याच्या सद्हेतुने, राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धांच्या आयोजनाचा विचार माझ्या मनात आला.

शास्त्रीय संगीत, उपशास्त्रीय संगीत, सुगम संगीत, समूह गायन या राज्यस्तरीय गायन स्पर्धांच्या माध्यमातून शास्त्रीय, उपशास्त्रीय व एकूणच संगीताच्या सर्व प्रकारांच्या सर्वंकष प्रचार, प्रसार व शिक्षणाला अधिक वेगाने चालना मिळावी या उदात्त हेतूने २०१९-२० या शैक्षणिक वर्षापासून सुरू करण्यात आलेल्या सदर स्पर्धेचे हे पाचवे वर्ष आहे. या स्पर्धांमध्ये महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यातील संगीत साधक व संगीत प्रेमी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांनी मोठ्या संख्येने सहभागी होऊन या स्पर्धेचा लाभ घ्यावा, असे दृष्ट आवाहन या मनोगताच्या माध्यमातून मी करीत आहे. धन्यवाद!

महिला रत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय
मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक (महाराष्ट्र)
संगीत विभाग आयोजित
महिला रत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धा

स्पर्धेचे नियम / अटी

१) शत हिंदुस्तानी शास्त्रीय संगीत गायन (वैयक्तिक) -

- १) या स्पर्धेत विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील केवळ एका स्पर्धेकरता सहभाग घेता येईल.
- २) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता कोणत्याही शास्त्रीय गीतांचा संगीत/मंत्रालय अथवा तुलनात्मक (कमाल) / बंदिता अथवा तमना यादीची कोणत्याही एक मान्यकार विस्तृत गायकीसह सादर करावा लागेल.
- ३) या स्पर्धेसाठी प्रत्येक स्पर्धेकरता कमाल ८ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण अकरा मिनिटे सादरीकरणासाठी वेळ दिला जाईल.
- ४) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता लावकी तानपुरा अथवा इलेक्ट्रॉनिक तानपुरा तसेच हार्मोनियम व तबला एखाद्या वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.

प्रशासकीय संगीत गायन (वैयक्तिक) -

- १) या स्पर्धेत विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील केवळ एका स्पर्धेकरता सहभाग घेता येईल.
- २) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता विरल किल्ली नाटकीय, दुसरी, दारवा, टप्पा, कजरी, घेरी, होरी यादीची कोणत्याही एक मान्यकार विस्तृत गायकीसह सादर करावा लागेल.
- ३) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता लावकी तानपुरा अथवा इलेक्ट्रॉनिक तानपुरा तसेच हार्मोनियम व तबला एखाद्या वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.
- ४) या स्पर्धेसाठी प्रत्येक स्पर्धेकरता सादरीकरणासाठी कमाल ५ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण आठ मिनिटे वेळ देता जाईल.

भारतीय सुरज संगीत गायन (वैयक्तिक) -

- १) या स्पर्धेत विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील केवळ एका स्पर्धेकरता सहभाग घेता येईल.
- २) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता मराठी अथवा हिंदी भाषेतील भावलील, मजन, अमंग, गझल, पैलीखमी गीत यादीची कोणत्याही एक सादर करावा येईल.
- ३) या स्पर्धेसाठी प्रत्येक स्पर्धेकरता सादरीकरणासाठी कमाल ५ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण आठ मिनिटे वेळ दिला जाईल. ४) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता हार्मोनियम, सिंथेसायझर, तबला, ढोलक, ऑक्टोपॅड, गिटार या पैकी कोणत्याही तीन वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.

पश्चिमी सुरज संगीत गायन (वैयक्तिक) -

- १) या स्पर्धेत विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील केवळ एका स्पर्धेकरता सहभाग घेता येईल.
- २) या स्पर्धेमध्ये स्पर्धेकरता केवळ इंग्रजी भाषेतील कोणत्याही एक गाणे सादर करावा येईल.
- ३) या स्पर्धेसाठी प्रत्येक स्पर्धेकरता सादरीकरणासाठी कमाल ५ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण आठ मिनिटे वेळ दिला जाईल. ४) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता हार्मोनियम, सिंथेसायझर, तबला, ढोलक, ऑक्टोपॅड, गिटार या पैकी कोणत्याही तीन वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.

भारतीय गुरुकुलीत गायन -

- १) या स्पर्धेत विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील कमाल सहा स्पर्धेकरता एक संघ व तीन संगीत साथीदार सहभाग घेऊ शकतील.
- २) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता वाद्य वाजवणे गरजेचे नाही.
- ३) स्पर्धेकरता कोणत्याही भाषेतील भाषेतील देशभक्ती गीत अथवा लोकगीत असे कोणत्याही एक सादर करावा येईल.
- ४) या स्पर्धेसाठी स्पर्धेकरता सादरीकरणासाठी कमाल ५ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण आठ मिनिटे वेळ दिला जाईल. ५) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता हार्मोनियम, सिंथेसायझर, तबला, ढोलक, ऑक्टोपॅड, गिटार, ड्रम, टुमर, आन यादीची कोणत्याही वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.

पश्चिमी गुरुकुलीत गायन -

- १) या स्पर्धेमध्ये विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील कमाल सहा स्पर्धेकरता एक संघ व तीन संगीत साथीदार सहभाग घेऊ शकतील.
- २) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता वाद्य वाजवणे गरजेचे नाही.
- ३) स्पर्धेकरता केवळ इंग्रजी भाषेतील देशभक्ती गीत अथवा लोकगीत असे कोणत्याही एक सादर करावा येईल.
- ४) या स्पर्धेसाठी स्पर्धेकरता सादरीकरणासाठी कमाल ५ मिनिटे व मंचीय रचनेसाठी ३ मिनिटे अशी एकूण आठ मिनिटे वेळ दिला जाईल.
- ५) या स्पर्धेत स्पर्धेकरता हार्मोनियम, सिंथेसायझर, तबला, ढोलक, ऑक्टोपॅड, गिटार, ड्रम, टुमर, आन यादीची कोणत्याही वाद्यांचा साथीसाठी उपयोग करता येईल.

सर्वसाधारण नियम / अटी -

- १) उत्तर हिंदुस्तानी शास्त्रीय संगीत गायन स्पर्धेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या स्पर्धेकरांनी स्वतःच्या व महाविद्यालयाच्या गावाचा उद्देश करून कमाल ५ मिनिटे कालावधीचा साक्षर संगीत विडिओ व उर्वरित सर्व स्पर्धा प्रकारांमध्ये सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या स्पर्धेकरांनी स्वतःच्या व महाविद्यालयाच्या गावाचा उद्देश करून कमाल ३ मिनिटे कालावधीचा साक्षर संगीत विडिओ रेकॉर्ड करून घ्यावी विलेप्येच्या जिल्हाधिकारी कार्यालय दिनांक १० जानेवारी २०२४ पूर्वी पाठवावी.
- २) उत्तर हिंदुस्तानी शास्त्रीय संगीत गायन स्पर्धेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या स्पर्धेकरांनी स्वतःच्या व महाविद्यालयाच्या गावाचा उद्देश करून कमाल ५ मिनिटे कालावधीचा साक्षर संगीत विडिओ व उर्वरित सर्व स्पर्धा प्रकारांमध्ये सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या स्पर्धेकरांनी स्वतःच्या व महाविद्यालयाच्या गावाचा उद्देश करून कमाल ३ मिनिटे कालावधीचा साक्षर संगीत विडिओ रेकॉर्ड करून घ्यावी विलेप्येच्या जिल्हाधिकारी कार्यालय दिनांक १० जानेवारी २०२४ पूर्वी पाठवावी.
- ३) एका स्पर्धेकरता एक गाणणगी विद्यार्थीत अथवा एका महाविद्यालयातील केवळ एक विद्यार्थी व्यक्तिगत गायन स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊ शकतील.
- ४) उत्तर हिंदुस्तानी शास्त्रीय संगीत गायन व उपशास्त्रीय संगीत गायन स्पर्धांमध्ये केवळ दोन संगीत साथीदार तर उर्वरित स्पर्धाप्रकारांसाठी तीन साथीदार घेण्यास परवानगी आहे.
- ५) व्यक्तिगत गायन स्पर्धेसाठी प्रत्येक स्पर्धेकरता २००/- रुपये प्रवेश शुल्क आहे तर समुहगीत गायन स्पर्धेसाठी प्रत्येक संघाला ५००/- रुपये प्रवेश शुल्क आहे.
- ६) स्पर्धेचे शुल्क ऑनलाईन करता येईल एखादा भरलेला शुल्क कोणाच्याही सभोवतरी परत मिळवता येणार नाही.
- ७) या स्पर्धेमध्ये विद्यार्थींतील लवचक कनिष्ठ व बरिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांबरोबरच पदधुलत स्तरावरील विद्यार्थी सहभाग घेऊ शकतील.
- ८) या स्पर्धेसाठी जन्मुक्रमे कनिष्ठ ते पदधुलत स्तर असा एकच वेळ आहे.
- ९) या स्पर्धेसाठी स्पर्धेकरांना या स्पर्धेच्या प्रत्येक विद्यार्थीने/महाविद्यालयाचे स्पर्धेच्या प्रवेश अर्जावर व अर्जासोबत स्पर्धेकरता फोटो व विद्यार्थीनाम/महाविद्यालयनाम तसेच घेतल्याची फावली जोडून व मा. विद्यालय/मा. उपशासक/मा. प्राचार्य/मा. उपशासक अथवा संबंधित शासन अधिकार्यांच्या स्वाक्षरीत पर्यायी पाठविलेल्या स्पर्धेकरताच आज्ञा घरून स्पर्धेत प्रवेश दिला जाईल.
- १०) स्पर्धेकरांनी तानपुरा, हार्मोनियम व तबला ही आपापली बांधे व बाळू संगीत साथीदार सोबत आणावेत. आयोजकांच्याकडून नेहणुद्धा वाद्य व बाळू संगीत साथीदार उपलब्ध केले जातील. ज्या स्पर्धेकरांना आयोजकांकडून बांधे अथवा बाळू संगीत साथीदार किंवा दोन्ही हवे असल्यास त्यांनी तशी पूर्णसुचना घ्यावी.
- ११) वेळेचे काटेकोर पालन सर्व स्पर्धेकरांना बंधनकारक राहिले.
- १२) परीक्षेकरांचा निर्णय व निकाल हा अंतिम राहिले.
- १३) स्पर्धेकरांना व स्पर्धेकरांच्या साथीदारांना प्रवास अथवा इतर कोणत्याही भत्ता देणं वाचणं नाही.
- १४) बाहेरगावातून येणाऱ्या स्पर्धेकरांनी निवास व्यवस्था, भूता, नाश्ता व भोजनाची सोय स्वतःचानी करावी.
- १५) स्पर्धा, स्पर्धेचे स्वरूप, स्पर्धेचा प्रश्न, स्पर्धेचे ठिकाण, स्पर्धेची तारीख, स्पर्धेतील बर्खास्त्या रकम, स्पर्धेसाठी दिला जाणारा वेळ, काही अप्रतिष्ठित कारणांमुळे स्पर्धा स्थगित, इत्यादी संपादक बदलाबाबत आयोजकांचा निर्णय व अधिकार हा अंतिम राहिले व तो सर्व स्पर्धेकरांना बंधनकारक राहिले.
- १६) स्पर्धाकारांचे आपापल्या महाविद्यालयाचे ओळखपत्र आणवे व स्पर्धेकरांनी ते लगेचच आणवे अनिवार्य राहिले.
- १७) संगीत साथीदार वगळता सर्व साक्षर स्पर्धेकरांना प्रवासपत्रे दिली जातील.
- १८) महाविद्यालयिक किल्ला संस्थानामध्ये मान्यवरांच्या उपस्थितीत व हजेरे सादर स्पर्धीपथीत किल्ल्यांना पारितोषिके प्रदान केली जातील.
- १९) परीक्षेकरांनी साक्षरपणे श्रद्धेने केल्याने विद्यार्थींतील अथवा एखाद्या महाविद्यालयातील दोन किंवा दोनपेक्षा अधिक स्पर्धेकरांच्या उत्कृष्ट कारूणा संबंधित महाविद्यालयात स किल्ला वचना प्रदान केला जाईल.
- २०) किल्ला वचनाप्रदान संबंधित विद्यार्थींमध्ये अथवा महाविद्यालयाचे ऑक्टोबर २०२४ मध्ये सादर पत्रक स्पर्धी आयोजक महाविद्यालयास सुलभित व महाविद्यालयी तसेच स्वतःचानी परत करणे बंधनकारक आहे.
- २१) अर्जात गुरुकुलीत सुरण -

- १) स्पर्धेकरांनी आपले प्रवेश अर्ज अव्यक्तित भरणे व संबंधित अधिकार्यांकडून सकांति केल्यानंतर स्वतः करून mpghayansparadha1Jan2024@gmail.com या मेलवर पाठवावे, तसेच प्रवेश स्पर्धेच्या दिवशी अर्जाची मूळ प्रत/हार्ड कॉपी आणू करणे अनिवार्य आहे.
- २) स्पर्धेचे शुल्क ऑनलाईन भरण्यासाठी मॅग्झी.व्हातेवास्तवे गाव - प्राचार्य, महिला रत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय, मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक

A/C No. 9754020000150 IFSC - BARB0DBMCMICR - 423012103
१) ऑनलाईन फॉर्म भरण्यासाठी लिंक <https://forms.gle/5LWNjdWYjVXhrVvP7>
२) ऑनलाईन बुक ऑर्डर करण्यासाठी युटिल लिंकर लिंक करावे - <https://chat.whatsapp.com/LokWF6powXO7rje6TITEf>
३) संगीत व विडिओ पाठविले -

- १) प्रा. अशोक एच. काश्यप - संगीत विभाग प्रमुख ९३९१९२०६६६
- २) डॉ. संतोष द. सरपुरे - संगीत विभाग ९२७२०२७९९९
- ३) प्रा. अमिता व. सोबेकर - संगीत विभाग ९४२३४७७९२

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित
महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय
मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक (महाराष्ट्र)
संगीत विभाग अयोजित

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय गायन स्पर्धेतील पारितोषिके

सर्वोत्कृष्ट संघ - फिरता चषक

उत्तर हिंदुस्थानी शास्त्रीय संगीत गायन (वैयक्तिक)

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

उपशास्त्रीय संगीत गायन (वैयक्तिक)

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

भारतीय सुगम संगीत गायन (वैयक्तिक)

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

पाश्चात्य सुगम संगीत गायन (वैयक्तिक)

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

भारतीय समूहगीत गायन

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

पाश्चात्य समूहगीत गायन

पारितोषिके

- १ प्रथम - ७००९/- रुपये
- २ द्वितीय - ५००९/- रुपये
- ३ तृतीय - २९०९/- रुपये

उद्घाटन, स्पर्धा व पारितोषिक वितरण समारंभ स्थळ

एस. वाय. बी. ए. हॉल, महाराजा सयाजीराव गायकवाड महाविद्यालय,
मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक - ४२३१०५

आशीर्वाद

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे

अध्यक्षा- महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक

प्रेरणास्थान

समाजश्री मा.डॉ. प्रशांतदादा हिरे

सरचिटणीस : महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक

मा.डॉ.सौ. स्मिताताई हिरे

कोषाध्यक्षा: महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक

अनमोल सहकार्य

मा.डॉ. अपूर्वभाऊ हिरे

अध्यक्ष : कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे ग्रुप
समन्वयक : महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक

मा.डॉ. अद्वयआबा हिरे

विश्वस्त : महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक

संकल्पना व मार्गदर्शक

मा.डॉ. संपदा प्रशांत हिरे

विश्वस्त : महात्मा गांधी विद्यामंदिर, नाशिक
समन्वयक : जनसंपर्क व कला व्यवस्थापन तथा सांस्कृतिक कार्य विभाग,
अध्यक्ष : महाविद्यालय विकास समिती, महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय मालेगाव कॅम्प, जि. नाशिक

संयोजन समिती

- * डॉ. रजनी पाटील, प्रभारी प्राचार्य
- * डॉ. दीपांजली बोरसे, उपप्राचार्य
- * डॉ. तेजस्विनी सोनटके, शैक्षणिक पर्यवेक्षक

संपर्क

- * प्रा. अशोक शे. जाधव (संगीत विभाग प्रमुख) * डॉ. संतोष द. परचुरे (संगीत विभाग) * प्रा. अस्मिता चं. सेवेकरी (संगीत विभाग)
- मो. ९३७१९२०६६६ मो. ९२७२७२७९९९ मो. ९४२३४७७९४२
- डॉ. योगिता पाटील (विद्यार्थी विकास अधिकारी) मो. ८२७५००७६१९

Banner of the Competition

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचालित
महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय, मालेगांव कॅम्प, जि. नाशिक
संगीत विभाग आयोजित

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे
राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धा

दिनांक : १७ जानेवारी २०२४

वर्ष
पाचवे

अतिथी
मा.डॉ.दिनेश शिरुडे
विभवस्त - महात्मा गांधी विद्यामंदिर

संकल्पना व मार्गदर्शन
मा.डॉ.संपदा प्रशांत हिरे
विभवस्त - महात्मा गांधी विद्यामंदिर, अध्यक्ष - महाविद्यालय विकास समिती

प्रेरणा
मा.डॉ.अपूर्व प्रशांत हिरे
समन्वयक, महात्मा गांधी विद्यामंदिर

संयोजन समिती

प्रा.अस्मिता चं. सेवेकरी संगीत विभाग
डॉ.संतोष ट.परचुरे संगीत विभाग
प्रा.अशोक एस. जाधव संगीत विभागअध्यक्ष
डॉ.तेजस्विनी सोनटके शैक्षणिक पर्यवेक्षक
डॉ.दीपांजली बोरसे उपाध्यक्ष
डॉ.रजनी पाटील प्रभारी प्राचार्य

Glimpses of the Inauguration Ceremony of the Competition

While presenting the introductory speech at the inauguration ceremony, the acting principal of the college, Dr. Rajani Patil.

On stage with (from left to right): Principal Dr. Chandrakant Dighavkar of Maharaja Sayajirao Gaikwad College, Principal Dr. Dinesh Shirude of SamajshriPrashantdada Hire Arts, Science, and Commerce College, Nampur, Head of the Music Department Prof. Ashok S. Jadhav, Examiner Dr. Ashish Ranade, Examiner Dnyaneshwar Kasar, Vice Principal Dr. Deepanjali Borse, and Academic Supervisor Dr. Tejaswini Sontakke.

While delivering the inaugural address, Principal Dr. Dinesh Shirude of SamajshreePrashantdadaHiray Arts, Science, and Commerce College, Nampur,

On the stage (from left to right): Acting Principal of the college Dr. Rajani Patil, Principal of Maharaja Sayajirao Gaikwad College Dr. Chandrakant Dighavkar, Head of the Music Department Prof. Ashok S. Jadhav, Examiner Dr. Ashish Ranade, Examiner Dnyaneshwar Kasar, Vice Principal of the college Dr. Deepanjali Borse, and Academic Supervisor Dr. Tejaswini Sontakke.

Glimpses of Presentations of the Students in the Competition

5.2

Moments from the Award Ceremony of the Competition

The chief guest of the prize distribution ceremony, renowned classical music vocalist Vidushi Manjusha Patil, while expressing thoughts.

On the stage (from left to right): Dr. Deepti Bhutada, Principal Dr. Dinesh Shirude, Trustee of Mahatma Gandhi Vidyamandir and Chairperson of the College Development Committee Dr. Sampada Prashant Hiray, Acting Principal of the College Dr. Rajani Patil, Principal Dr. Subhash Nikam, Principal Dr. Chandrakant Dighavkar, and the examiner.

During the prize distribution ceremony, while delivering the presidential address, Dr. Sampada Prashant Hiray, a trustee of Mahatma Gandhi Vidyamandir Institution and the Chairperson of the College Development Committee,

On the stage (from left to right): Dr. Deepti Bhutada, Principal Dr. Dinesh Shirude, the chief guest and renowned classical music singer Vidushi Manjusha Patil, Acting Principal Dr. Rajani Patil, Principal Dr. Subhash Nikam, Principal Dr. Chandrakant Dighavkar, and the examiner.

**Glimpses from the Award Distribution Ceremony
(Winners while receiving awards from distinguished guests)**

देशदूत

विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीय संगीत अवगत करावे : पाटील आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद

२५ मार्च २०२४

शास्त्रीय संगीत हा देशाचा एक अविभाज्य अंग आहे. आजच्या डिजिटल विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीय संगीत अवगत करून घ्यावे. शास्त्रीय संगीत हा देशाचा एक अविभाज्य अंग आहे. आजच्या डिजिटल विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीय संगीत अवगत करून घ्यावे.

पाटील यांनी या स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद मिळविला आहे. या स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद मिळविला आहे.

या स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद मिळविला आहे. या स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद मिळविला आहे.

फिरता चषक मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव येथील स्पर्धेसती पदकप्राप्त. या स्पर्धेस राज्यातील विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद मिळविला आहे.

Deshdoot Edition

नाशिक' जिल्हा पुलआउट 20-01-2024

नाशिक जिल्हा

कला • पुण्याची जान्हवी गद्रे शास्त्रीय संगीत गायन स्पर्धेत अखिल मुळजी जेठा महाविद्यालय संघाला आंतरमहाविद्यालयीन फिरता चषक

प्रतिनिधी । मालेगाव

राज्यातील १६० महाविद्यालयीन स्पर्धकांचा समावेश

जळगावच्या मुळजी जेठा महाविद्यालय संघाला महिलारत्न पुण्यातर्फे हिरे आंतरमहाविद्यालयीन फिरता चषक प्रदान करताना मंत्र्या पाटील व डॉ. संघा हिरे.

..असा आहे निकाल

येथील महिलारत्न पुण्यातर्फे हिरे महिला महाविद्यालय संगीत विभाग आयोजित महिलारत्न पुण्यातर्फे हिरे राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेचा सवोत्कृष्ट संपादनाचा फिरता चषक जळगावच्या मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालयाने पटकावला. तर पुण्याच्या डेक्कन कॉलेजची जान्हवी अनंत गद्रे हिने उत्तर हिंदुस्थानी शास्त्रीय संगीत गायन स्पर्धेत अखिल क्रमांक मिळवला. गायन स्पर्धेचा पारितोषिक वितरण सोहळा बुधवारी (दि. १७) मसगा महाविद्यालय शास्त्रीयसंगीत गायिका विद्युती मंत्र्या पाटील व संस्थेच्या विश्वस्त व महाविद्यालय विकास समितीच्या अध्यक्ष डॉ. संपदा हिरे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत झाला. एकूण ६ गायन प्रकारांमध्ये घेतलेल्या या स्पर्धेत मुंबई, नाशिक, मालेगाव, पुणे, रांगली, कराड, अहमदनगर, छत्रपती संभाजीनगर, जळगाव, भुसावळ, शाहादा, अमरावती आदी महाराष्ट्राच्या विविध भागातील व्यक्तिगत व समूहायन प्रकारांमध्ये एकूण १६० महाविद्यालयीन स्पर्धकांनी सहभाग नोंदवला. प्रभारी प्राचार्य डॉ. रजनी पाटील यांनी प्रस्ताविक केले. सूर्यसंचालन डॉ. मीनाक्षी पाटील यांनी केले. सफाईनिहाय विजेत्यांना मान्यवरांच्या हस्ते प्रलेखी प्रमाणपत्र, स्मृतिचिन्ह व रोख स्वरूपात पारितोषिक प्रदान करण्यात आली.

शास्त्रीय संगीत : जान्हवी अनंत गद्रे प्रथम, ज्योती त्रिवेदी, शासकीय कला, विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर द्वितीय, मयुरी सुनील हरिमकर, मुळजी जेठा स्वायत्त महाविद्यालय, जळगाव तृतीय
उपशास्त्रीय संगीत : प्रगती किशोर तांबट, पु. ओ. नाहटा कॉलेज, भुसावळ प्रथम, श्रद्धा अनंत गद्रे, डेक्कन कॉलेज, पुणे द्वितीय, अरवि मुंडले, मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव तृतीय
भारतीय सुगम संगीत : रिशा कैलास भोई, मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव प्रथम, वैष्णवी प्रविण रांडगे देवगिरी महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर, द्वितीय, बागेशी गणेश क्षीरसागर, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, ओझर तृतीय
पाश्चात्य सुगमसंगीत : अंतर संतोष देशमुख, देवगिरी इन्स्टिट्यूट छत्रपती संभाजी नगर प्रथम, सारा मॅथ्यू, कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मनमाड द्वितीय, विवेक विजय चव्हाण पु.ओ. नाहटा कॉलेज, भुसावळ तृतीय
भारतीय समूहगीत : राजारामबापू इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, साखराळे, ता. वाळवा, जि. सांगली प्रथम, मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय जळगाव द्वितीय, शासकीय कला, विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर तृतीय.
पाश्चात्य समूहगीत : मुळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव प्रथम, पीएसजीव्हीपीएसएस, शाहादा द्वितीय, राजारामबापू इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, साखराळे, ता. वाळवा, जि. सांगली तृतीय.

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय गायनस्पर्धेचा पारितोषिक वितरण सोहळा संपन्न जान्हवी अनंत गट्टे, डेक्कन कॉलेज पुणे ठरली उत्तर हिंदुस्तानी शास्त्रीयसंगीत गायन स्पर्धेत अव्वल

मालेगाव।

महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय संगीत विभाग आयोजित "महिलारत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेचा" पारितोषिक वितरण सोहळा दि. १७ जानेवारी २०२४ रोजी, एस.वाय.बी.ए. हॉल, महाराजा सयाजीराव गायकवाड महाविद्यालय येथे ख्यातनाम शास्त्रीयसंगीत गायिका विदुषी मा. मंजुषा पाटील यांच्या प्रमुख उपस्थितीत मोठ्या दिमाखात संपन्न झाला.

पद्यविभूषण प्रभा अत्रे व पद्यभूषण उस्ताद राशीद खान यांना आदरांजली अर्पण करून सुरुवात झालेल्या सादर पारितोषिक वितरण समारंभाप्रसंगी अतिथीय मनोगत व्यक्त करताना प्रमुख अतिथी विदुषी मा. मंजुषा पाटील म्हणाल्या की, भारतीय शास्त्रीय संगीत हे इतर सर्व संगीत प्रकारांचा पाया आहे. आजच्या पिढीतील विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीयसंगीत आत्मसात करण्यासाठी विधिवत संगीतशिक्षण घेतले पाहिजे. रियाज, सातत्य, चिंतन, मनन याला पर्याय नाही. गाण्याकडे बघण्याच्या साक्षीभावातून सादरीकरणामध्ये रमता आले पाहिजे तरच ब्रम्हानंदी टाळी लागणे शक्य आहे. संगीताची भावसृष्टी साकारण्यासाठी साधकाला गाण्याच्या भावरूपाशी तादात्म्य होणे क्रमप्राप्त आहे. याप्रसंगी त्यांनी रसिकाग्रहास्तव सादर केलेल्या 'हे सुरानो चंद्र व्हा' या नाट्यगीतगायनाच्या सुरेल स्वरांच्या अल्हाददायक चांदण्याने श्रोत्रगृह

उजळून गेले व अक्षरशः मंत्रमुग्ध झाले.

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेचे समन्वयक व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ सिनेट सदस्य डॉ. अपूर्व हिरे यांच्या प्रेरणेतून आकारास आलेल्या या स्पर्धेच्या संकल्पक, मार्गदर्शक व कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या विश्वस्त व महाविद्यालय विकास समितीच्या अध्यक्ष डॉ. संपदा प्रशांत हिरे मनोगत व्यक्त करताना म्हणाल्या की, समाजश्री डॉ. प्रशांतदादा हिरे यांनी मालेगावसारख्या ग्रामीणबहुल भागामध्ये संगीताच्या जतन-संवर्धन व प्रचार-प्रसाराच्या दृष्टीने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचालित, महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालयात पदवी ते पदव्युत्तर स्तरावर संगीत शिक्षणाची सोय सुरु केली.

डॉ. दिनेश शिरुडे यांच्या हस्ते स.१० वाजता संपन्न झालेल्या उद्घाटन समारंभानंतर सायंकाळी ५.१५ वाजेपर्यंत रंगलेल्या या स्पर्धेत मुंबई, नाशिक, मालेगाव, पुणे, सांगली, कराड, अहमदनगर, छत्रपती संभाजी नगर, जळगाव, भुसावळ, शहादा, अमरावती इत्यादि महाराष्ट्राच्या विविध भागांतील व्यक्तिगत व समूहगायन अशा सहा स्पर्धा प्रकारांमध्ये एकूण १६० महाविद्यालयीन स्पर्धकांनी सहभाग नोंदवला. कार्यक्रमात महाविद्यालयाच्या संगीत विभागाच्या विद्यार्थिनींनी ईशस्तवन व स्वागतगीत सादर केले.

प्रभारी प्राचार्य डॉ. रजनी पाटील

एकूण ६ गानप्रकारांमध्ये घेण्यात आलेल्या या स्पर्धेतील स्पर्धाविहाय पुढील विजेत्यांना मान्यवरांच्या हस्ते प्रत्येकी प्रमाणपत्र, स्मृतिचिन्ह व रोख स्वरूपात पारितोषिके प्रदान करण्यात आली.

१) *उत्तर हिंदुस्थानी शास्त्रीय संगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - जान्हवी अनंत गट्टे, डेक्कन कॉलेज, पुणे, द्वितीय पारितोषिक - ऋषी त्रिवेदी, शासकीय कला, विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर, तृतीय पारितोषिक - मयुरी सुनील हरिमकर, मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव

२) *उपशास्त्रीय संगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - प्रगति किशोर तांबट, पु.ओ. नाहटा कॉलेज, भुसावळ, द्वितीय पारितोषिक - श्रद्धा अनंत गट्टे, डेक्कन कॉलेज, पुणे, तृतीय पारितोषिक - अथर्व मुंडले, मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव

(३) *भारतीय सुगम संगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - रितेश केलास भोई, मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव, द्वितीय पारितोषिक - वैष्णवी प्रविण दांडगे देवगिरी महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर, तृतीय पारितोषिक - बागेश्री गणेश क्षीरसागर, कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, ओझर

४) *पारचात्य सुगमसंगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - अंतरा संतोष देशमुख, देवगिरी इन्स्टिट्यूट ऑफ इंजीनियरिंग अँड मॅनेजमेंट स्टडीज, छत्रपती संभाजी नगर, द्वितीय पारितोषिक - सारा मंथू, कला विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय, मनमाड, तृतीय पारितोषिक - विवेक विजय चव्हाण पु.ओ. नाहटा कॉलेज, भुसावळ

५) *भारतीय समूहगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - राजारामबापू इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, साखराळे, ता. वाळवा, जि. सांगली, द्वितीय पारितोषिक - मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव, तृतीय पारितोषिक - शासकीय कला, विज्ञान महाविद्यालय, छत्रपती संभाजी नगर

६) *पारचात्य समूहगीत गायन* : प्रथम पारितोषिक - मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव, द्वितीय पारितोषिक - पीएसजीव्हीपीएमएस, शहादा, तृतीय पारितोषिक - राजारामबापू इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी, साखराळे, ता. वाळवा, जि. सांगली.

या स्पर्धेतील *सर्वोत्कृष्ट संघासाठीचा फिरताचषक मुळजी जेटा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव येथील स्पर्धकांनी पटकावला*.

यांनी प्रास्ताविक, प्रा. शुभदा जोशी प्रदर्शन संगीत विभागप्रमुख प्रा. यांनी प्रमुख अतिथींचा परिचय अशोक एस. जाधव यांनी केले. करून दिला तर डॉ. मीनाक्षी पाटील प्रा. अस्मिता सेवेकरी यांनी सादर यांनी अध्यक्षता परिचय करून केलेल्या पसायदानाने कार्यक्रमाची दिला. यावेळी अथर्व मुंडले या कार्यक्रमास प्राचार्य स्पर्धकाने तसेच स्पर्धेचे परीक्षक डॉ. डॉ. सुभाष निकम, प्राचार्य डॉ. आशिष रानडे व ज्ञानेश्वर कासार सी.जी. दिघावकर, डॉ. दीप्ती यांनी मनोगत व्यक्त केले. भुतडा, डॉ. दीपांजली बोरसे, कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन डॉ. तेजस्विनी सोनटके शिक्षकेतर डॉ. मीनाक्षी पाटील यांनी केले. कर्मचारी, विद्यार्थी-विद्यार्थिनी, पारितोषिकांची उद्घोषणा व आभार शहरातील संगीतप्रेमी उपस्थित होते.

हिरे राज्यस्तरीय गायन स्पर्धेचे पारितोषिक वितरण

■ सकाळ वृत्तसेवा

नाशिक, ता. १८ : मालेगाव येथील महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय संगीत विभाग आयोजित राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेचा पारितोषिक वितरण सोहळा महाराजा सयाजीराव गायकवाड महाविद्यालय येथे ख्यातनाम शास्त्रीय संगीत गायिका विदुषी मंजूषा पाटील यांच्या उपस्थितीत दिमाखात झाला.

भारतीय शास्त्रीय संगीत हे इतर सर्व संगीत प्रकारांचा पाया आहे. आजच्या पिढीतील विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीय संगीत आत्मसात करण्यासाठी विधिवत संगीतशिक्षण घेतले पाहिजे. रियाज, सातत्य, चिंतन, मनन याला पर्याय नाही. गाण्याकडे बघण्याच्या साक्षीभावानून सादरीकरणामध्ये रमता आले पाहिजे, तरच ब्रह्मानंदी टाळी लागणे शक्य आहे. संगीताची भावसृष्टी साकारण्यासाठी साधकाला गाण्याच्या भावरूपाशी तादात्म्य होणे क्रमप्राप्त आहे. याप्रसंगी त्यांनी रसिकाग्रहास्तव सादर केलेल्या 'हे सुरानो चंद्र व्हा' या नाट्यगीतगायनाच्या सुरेल स्वरांच्या अल्हाददायक चांदण्याने श्रोते अक्षरशः मंत्रमुग्ध झाले.

नाशिक : महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित महिलारत्न पुष्पाताई हिरे महाविद्यालयातर्फे घेण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय गायन स्पर्धेतील विजेत्यांसह संपदा हिरे व मान्यवर.

संस्थेचे समन्वयक डॉ. अपूर्व हिरे यांच्या प्रेरणेतून घेण्यात आलेल्या या स्पर्धेच्या संकल्पक, मार्गदर्शक व कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या विश्वस्त व महाविद्यालय विकास समितीच्या अध्यक्ष डॉ. संपदा हिरे यांनी मनोगत व्यक्त केले. एकूण ६ प्रकारांमध्ये घेण्यात आलेल्या या स्पर्धेतील स्पर्धानिहाय विजेत्यांना मान्यवरांच्या हस्ते प्रत्येकी प्रमाणपत्र, स्मृतिचिन्ह व रोख स्वरूपात पारितोषिके प्रदान करण्यात आली.

निकाल पुढीलप्रमाणे

- उत्तर हिंदुस्थानी शास्त्रीय गायन- प्रथम- जन्हवी गद्रे, डेक्कन महाविद्यालय, पुणे
- उपशास्त्रीय संगीत गायन प्रथम- प्रगती तांबट, नाहटा महाविद्यालय, भुसावळ
- भारतीय सुगम संगीत गायन- प्रथम- रितेश भोई, मूळजी जेटा महाविद्यालय, जळगाव
- पाश्चात्य सुगम संगीत गायन- अंतरा देशमुख, देवगिरी महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर
- भारतीय समूह गीतगायन- प्रथम- राजारामबापू इन्स्टिट्यूट, वाळवा
- पाश्चात्य समूहगीत गायन- मूळजी जेटा, जळगाव

पुष्पाताई हिरे आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेतील विजेत्यांचा सत्कार

मालेगाव कॅम्प : पुढारी वृत्तसेवा

महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय संगीत विभाग आयोजित 'महिलारत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेचा' पारितोषिक वितरण सोहळा एस्वायबीए हॉल, महाराजा सयाजीराव गायकवाड महाविद्यालय येथे शास्त्रीयसंगीत गायिका मंजूषा पाटील यांच्या उपस्थितीत पार पडला.

पद्मविभूषण प्रभा अत्रे व पद्मभूषण उस्ताद राशीद खान यांना आदरांजली अर्पण करून सुरुवात झालेल्या सोहळ्यात मंजूषा पाटील म्हणाल्या, रियाज, सातत्य, चिंतन, मनन याला पर्याय नाही. गाण्याकडे बघण्याच्या साक्षीभावातून सादरीकरणामध्ये रमता आले पाहिजे तरच ब्रह्मानंदी टाळी लागणे शक्य आहे. संगीताची भावसृष्टी साकारण्यासाठी साधकाला गाण्याच्या

नाशिक : स्पर्धेतील विजेत्यांना पारितोषिक प्रदान करताना शास्त्रीय संगीत गायिका मंजूषा पाटील. समवेत डॉ. संपदा हिरे व इतर.

भावरूपाशी तादात्म्य होणे क्रमप्राप्त आहे. संस्थेचे समन्वयक व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ सिनेट सदस्य डॉ. अपूर्व हिरे यांच्या प्रेरणेतून आकारास आलेल्या या स्पर्धेच्या मार्गदर्शक डॉ. संपदा प्रशांत हिरे यांनी, स्पर्धकांनी आपल्यातील सांगीतिक गुणांना जिद्दीची, मेहनतीची जोड घावी व उदात्त ध्येय गाठावे अशा शुभेच्छा दिल्या. एकूण सहा गानप्रकारांमध्ये

घेण्यात आलेल्या या स्पर्धेतील स्पर्धानिहाय विजेत्यांना प्रमाणपत्र, स्मृतिचिन्ह व रोख स्वरूपात पारितोषिके प्रदान करण्यात आली.

प्रभारी प्राचार्य डॉ. रजनी पाटील यांनी प्रास्ताविक, प्रा. शुभदा जोशी, डॉ. मीनाक्षी पाटील यांनी परिचय करून दिला. संगीत विभागप्रमुख प्रा. अशोक एस. जाधव यांनी आभारप्रदर्शन केले.

राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायनस्पर्धेचा पारितोषिक वितरण सोहळा संपन्न

मालेगाव : येथील, महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित, महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालय संगीत विभाग आयोजित महिलारत्न पुष्पाताई हिरे राज्यस्तरीय आंतरमहाविद्यालयीन गायन स्पर्धेचा पारितोषिक वितरण सोहळा दि. १७ जानेवारी २०२४ रोजी मसगा महाविद्यालयात शास्त्रीयसंगीत गायिका विदुषी मंजुषा पाटील यांच्या प्रमुख उपस्थितीत मोठ्या संपन्न झाला. पद्मविभूषण प्रभा अत्रे व पद्मभूषण उस्ताद राशीद खान यांना आदरांजली अर्पण करून सुरुवात झालेल्या सदर पारितोषिक वितरण समारंभाप्रसंगी अतिथीय मनोगत व्यक्त करताना प्रमुख अतिथी विदुषी मंजुषा पाटील म्हणाल्या की, भारतीय शास्त्रीय संगीत हे इतर सर्व संगीत प्रकारांचा पाया आहे. आजच्या पिढीतील विद्यार्थ्यांनी शास्त्रीयसंगीत आत्मसात करण्यासाठी विधिवत संगीतशिक्षण घेतले पाहिजे. रियाज, सातत्य, चिंतन, मनन याला पर्याय नाही. गाण्याकडे बघण्याच्या साक्षीभावातून सादरीकरणामध्ये रमता आले पाहिजे तरच ब्रम्हानंदी टाळी लागणे शक्य आहे. संगीताची भावसृष्टी साकारण्यासाठी साधकाला गाण्याच्या भावरूपाशी तादात्म्य होणे क्रमप्राप्त आहे. याप्रसंगी त्यांनी रसिकाग्रहास्तव

सादर केलेल्या महे सुरांनो चंद्र व्हाङ्गुळ या नाट्यगीतगायनाच्या सुरेल स्वरांच्या अल्हाददायक चांदण्याने श्रोत्रगृह उजळून गेले व अक्षरशः मंत्रमुग्ध झाले. महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेचे समन्वयक व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ सिनेट सदस्य डॉ. अपूर्व हिरे यांच्या प्रेरणेतून आकारास आलेल्या या स्पर्धेच्या संकल्पक, मार्गदर्शक व कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष महात्मा गांधी विद्यामंदिर संस्थेच्या विश्वस्त व महाविद्यालय विकास समितीच्या अध्यक्ष डॉ. संपदा प्रशांत हिरे मनोगत व्यक्त करताना म्हणाल्या की, समाजश्री डॉ. प्रशांतदादा हिरे यांनी मालेगावसारख्या ग्रामीणबहुल भागामध्ये संगीताच्या जतन-संवर्धन व प्रचार-प्रसाराच्या दृष्टीने सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाशी संलग्न महात्मा गांधी विद्यामंदिर संचलित, महिलारत्न पुष्पाताई हिरे कला, विज्ञान व वाणिज्य महिला महाविद्यालयात पदवी ते पदव्युत्तर स्तरावर संगीत शिक्षणाची सोय सुरू केली. त्यांनी पाहिलेले व सत्यात उतरलेले संगीताच्या प्रचार प्रसाराचे भक्कम असे ओजस्वी स्वप्न म्हणजे सदर महाविद्यालयाच्या संगीत विभागाद्वारे राबविली जात असलेली व आता महाराष्ट्रभर सुपरिचीत झालेली ही स्पर्धा होय.

**MahilaratnaPushpataiHiray Arts, Science & Commerce Mahila Mahavidyalaya,
Malegaon Camp, Malegaon
Best Practice No.2**

Title of practice: Vermicomposting for organic waste management

Objectives of the practice:

The main aim of the project is to develop organic manure in the form of compost prepared from Vermicomposting process.

The Objectives are:

- 1) To collect garbage from the college and nirmalaya collected at Girna river, Malegaon during Ganapati celebration by National Service Scheme (NSS) volunteers and science students.
- 2) To prepare compost on large scale to supply to the farmers and students/ staff etc.
- 3) To encourage students to adopt vermiculture for improving fertility of soil
- 4) To reduce the use of chemical fertilizers
- 5) To develop the environmental protection awareness through utilization of garbage as a source of utility.

The Context:

The cleaning and dumping of solid waste has become a challenge for the college management. To get rid of the bio-waste the department of Zoology has come up with an innovative idea of dispensing with the solid waste and at the same time making good use of it.

Nirmalaya collected at the Girna river during Ganpati festival is also brought at college Vermicompost Centre. Vermicompost contains water soluble nutrients and it is an excellent nutrient with rich organic fertilizer and soil conditioner. It is used in farming. Hence ,the innovative idea to develop it in the campus.

The Practice:

At the first stage nirmalaya and college organic waste is collected and then segregated into bio and non- bio degradable waste. This work is done by NSS volunteers and students of Department of Zoology. After segregation the bio degradable waste is dumped in to the vermicompost bed. To prepare compost, plastic vermicomposting bed is used. The biomass is collected and placed under the sun for about 10-12 days for decomposition. After decomposition of organic waste preparation of vermicompost bed starts.

Bed preparation is done in the following manner.

- First layer at base – 6 inch decomposed organic waste.
- Second layer – 6 inch cow dung.
- Third layer – 6 inch decomposed organic waste.
- Fourth Layer (Topmost layer) – 6 inch cow dung.

After Bed preparation, first day 100 to 150 Liter of water is sprinkled on the bed. On the second day earthworms are introduced and 30 Liters of water is sprinkled. From third day up to vermicompost preparation 70 to 80 Liters of water is sprinkled once after every fourth day. Vermicompost gets ready in almost two months. After vermicompost is prepared, no water should be sprinkled for five days. The compost is first sieved and then it is ready for use. The bio fertilizer so obtained is used for the plants grown in the campus and is also distributed to the people as per their need.

This is a low cost practice. The practice is repetitive. It only requires garbage and cow dung. The earthworms lay eggs and the eggs turn into new earthworms. This is a continuous process.

Evidence of success:

The practice is given more publicity so that the program becomes a model and can be practiced by the local people and students. The vermicompost was used by our students in their garden. The experts/users reviewed it as a best vermicompost. This practice has helped the institute to train students to recycle organic waste in a productive way. The investment required is very less and the students can perform vermicomposting on their agricultural lands as well. This practice has solved the problem of disposal of organic waste and the institute is getting good quality compost for its own garden. The vermicompost enriches soil and suppresses plant diseases present in the campus and converts it into green campus.

Problems encountered and resources required:

1. The girl students found the removal of weeds and collection of garbage quite challenging. It was done successfully with collective efforts.
2. It is a time consuming process and takes 2-3 months to convert the organic matter into usable form.
3. It nurtures the growth of pests and pathogens such as fruit flies, centipedes and flies.
4. Vermicomposting is a high maintenance activity. Vermicomposting bed needs to be looked after carefully as it should not be too dry or too wet.

**Mahilaratna Pushpatai Hiray Arts, Science & Commerce Mahila Mahavidyalaya,
Malegaon Camp, Malegaon**

Report

Year 2023-24

Vermicompost is known to be the world's best fertilizer. Vermicomposting is a method of preparing enriched compost with the use of earthworms. It is one of the easiest methods to recycle agricultural wastes and to produce quality compost. Earthworms consume biomass and excrete it in digested form called worm casts. Worm casts are popularly called as Black gold. The casts are rich in nutrients, growth promoting substances, beneficial soil micro flora and having properties of inhibiting pathogenic microbes. Vermicompost is stable, fine granular organic manure, which enriches soil quality by improving its physicochemical and biological properties. It is highly useful in raising seedlings and for crop production. Vermicompost is becoming popular as a major component of organic farming system. Using Vermicompost can fulfill the requirements for organically grown products.

Vermicomposting materials:

Decomposable organic wastes such as Nirmalya collected during Ganpati Festival and college campus organic waste are commonly used as composting materials. Red earthworm (*Eisenia foetida*) is preferred species of earthworms because of its high multiplication rate and thereby converts the organic matter into vermicompost within 45-50 days. Since it is a surface feeder it converts organic materials into vermicompost from top.

F.Y.B.Sc and S.Y.B.Sc Students from Department of Zoology, M.P.H. Arts, Science and Commerce Mahila Mahavidyalaya, work on this Vermicompost Project in academic year 2023-24. We had started the project under the guidance of Principal Dr. Rajni S. Patil and Smt. N.S. Desale, Head, Department of Zoology and faculty of the Department Dr. T.A. Sontakke, Prof. Smt. S.J. Salunke, and Miss. Sara Hamdani.

After two months good quality vermicompost is ready for use. The bio fertilizer so obtained is used for the plants grown in the campus and is also distributed to the people as per their need.

**Mahatama Gandhi Vidyamandir's
Mahilaratna Pushpatai Hiray Arts, Science & Commerce Mahila Mahavidyalaya,
Malegaon Camp, Malegaon**

**Report
Year 2023-24**

Photographs of Vermicompost Project

Dr.PankajSuryawanshi Delivered Lecture on Entrepreneurship Through Vermicomposting Technology at M.P.H. Arts , Science and Commerce College, Malegaon

Visit to VermiAgriculture College, Malegaon

Collection of Nirmalya For Vermicompost Unit by Students of M.P.H Arts , Science and Commerce Mahila College, Malegaon

Students collect Organic waste From College Campus for Vermicomposting

Sieving Vermicompost By Students

Earthworm Culture

Heaping of Vermicompost

Package of Vermicompost

Visit to Vermicompost Unit by Dr. Rajni S. Patil ,Principal, M.P.H. Mahila Mahavidyalaya ,Malegaon

Dr.PankajSuryawanshi, Faculty ,Govt.College of kashi visited to Vermicompost Unit at M.P.H. Mahila Mahavidyalaya , Malegaon

Dr.Pratik Shinde , Faculty K.T.H.M ,Nashik visited to Vermicompost Unit at M.P.H. Mahila Mahavidyalaya , Malegaon

Dr.R.S.Patil (Principal) and Faculty Members visit to Vermicompost unit at M.P.H. Arts, Science And Commerce Mahila Mahavidyala, Malegaon

